

Н. Ф. Кривич,
старший викладач кафедри
української мови та літератури
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет
ім. В. Гетьмана»

Формування творчих здібностей у майбутніх економістів

Потреби швидкого економічного оновлення господарства країни, зростання інформатизації суспільства, необхідність використання передових наукових технологій ставлять низку завдань перед вищими навчальними закладами, серед яких основне місце посідає проблема розвитку творчого мислення у майбутніх спеціалістів економічного напрямку.

З метою формування творчої особистості студента-економіста в навчальному процесі сучасна дидактика рекомендує збагачувати традиційні методи навчання такими прийомами та способами, які сприяли б формуванню у студентів мотивації опанування майбутньої професійної діяльності та змістових життєвих настанов, створення рівня активності та професійних знань, навичок, умінь.

Зросла потреба висококваліфікованих спеціалістах, зокрема, економічних спеціальностей, здатних досліджувати, аналізувати та вирішувати складні завдання економіки, сприяючи високим темпам її розвитку. На думку Е.В. Лузік, вимоги, які ставляться особистості і суспільству до результатів освіти, визначили необхідність кардинальних змін і в змісті освіти, і в педагогічних технологіях. Ці вимоги і цілі реалізуються в креативному підході, що здійснюється у вищій професійній освіті, в системі неперервного формування творчого мислення і розвитку творчих здібностей студентів.

Проблема підготовки фахівців у професійній школі є об'єктом уваги педагогічної науки вже кілька десятиліть. Проблемою формування у студентів ВНЗ професійної спрямованості досліджували вітчизняні вчені П.М. Воловик, Р. С. Гуревич, І.А. Зязюн, О.Є. Коваленко, Н.Г. Ничкало, С.О. Сисоєва, М.І. Сметанський, Т.С. Яценко та ін.

Провівши аналіз наукової та методичної літератури, ми визначили основні вимоги до творчих фахових завдань, які використовуються у підготовці майбутніх економістів:

1) зміст завдань має відповідати чинним навчальним програмам і майбутньому фаху студентів;

2) умова та сюжет завдання мають відображати реальну економічну ситуацію;

3) завдання містить проблемно-конфліктну ситуацію або протиріччя;

4) формулювання умови завдання має бути зрозумілим і доступним, містити тільки термінологію майбутнього фаху;

5) вирішення завдання поєднує теоретичні та практичні знання студентів;

6) завдання мають відповідати пізнавальним можливостям студентів.

Успішне формування творчого мислення можливе лише за умови правильного підбору засобів і методів. І. Калашніков, зокрема, до засобів навчання, спрямованих на формування творчого мислення, ставить такі вимоги: засоби навчання мають задовольняти потребу мислення в наочності й образності; інформація має подаватися засобами навчання у доступній, зрозумілій формі та відповідати сучасним науковим поглядам; чіткий відбір навчальних завдань і відповідний вибір засобів для їх розв'язання з метою досягнення найбільшого педагогічного ефекту; при доборі засобів навчання потрібно зважати на умови, за яких ті будуть застосовуватися; комплексне використання традиційних і сучасних засобів навчання.

Дослідження вчених доводять, що творчі здібності людей не мають меж, їх можна розвивати доти, доки у людини буде бажання до саморозвитку. Тому постає логічний висновок: першим завданням викладача є створення педагогічних умов, які сприятимуть формуванню високої мотивації студентів. З практики навчання педагогам відомо, що студентам значно легше запам'ятовувати навчальний матеріал, ніж його зрозуміти. Успішне вирішення творчого завдання залежить не стільки від

ступеня розуміння навчального матеріалу, скільки від уміння критично оцінювати й аналізувати хід пошуку правильної відповіді на поставлене завдання в ході творчого процесу, під яким розуміють формування мислення, розвиток творчої фантазії (уяви) та вміння керувати психологічними факторами.

Студенти, задіяні у творчому процесі, розуміють важливість творчого безперервного саморозвитку, адже це створює передумови для їх самореалізації спочатку у навчанні, а потім – у професійній творчій діяльності. Для цього, насамперед потрібно формувати позитивну мотивацію і почуття задоволення у студентів від результату творчого процесу. Невисокий рівень сформованості творчого мислення призводить до низької результативності розумової праці студентів, втрати зацікавленості та небажання досягнути вершин у навчанні та майбутній професійній діяльності.

Для формування творчого мислення у студентів варто давати не одиничні творчі завдання, а підготувати системи творчих завдань. Застосування ж творчих задач на практичних заняттях ще не означає цілковитого формування творчого мислення. Процес формування останнього здійснюватиметься лише тоді, коли студенти візьмуть на озброєння методи вирішення творчих завдань і самостійно створюватимуть їх різновиди (модифікації).

Література

1. Алейникова А. Д. О креативной педагогике // Вестник высшей школы. – 1989. – №12. – С. 29-35.
2. Васильев С. Мета – розвиток творчої особистості // Рідна школа. – 1996. – №1. – С. 39-40.
3. Калашніков І. В. Забезпечення компонента творчого мислення // Математика в школі. – 2003 – №2. – С. 30-33.